Els pronoms relatius

> *A l'examen, el relatiu és el lloc on més s'equivoca la gent que parla bé: les formes incorrectes són molt habituals a la llengua oral. La regla principal és una:* ***darrere preposició, mai «que» àton****.*

1 Que, sense preposició

Quan el relatiu és subjecte o complement directe, és **que**: *El llibre* ***que*** *llegeixo.* · *La veïna* ***que*** *ha trucat.*

2 Amb preposició: què, el qual, qui

ANTECEDENT	FORMES CORRECTES	EXEMPLE
Cosa o idea	**prep. + què** · **prep. + el qual**	*El tema de què (del qual) parlàvem.*
Persona	**prep. + qui** · **prep. + el qual**	*La companya amb qui (amb la qual) treballo.*
Lloc	**on** · **prep. + què** · **prep. + el qual**	*La casa on (en què, en la qual) vivia.*

Les formes amb article i «que» àton, com *en la que*, *del que* o *amb el que*, **no són normatives** quan hi ha antecedent.

3 El qual com a subjecte

En una explicativa (entre comes), *el qual* també pot fer de subjecte, sobretot en registre formal: *Va parlar amb la directora,* ***la qual*** *no en sabia res.* En una especificativa sense preposició, en canvi, cal *que*: *La directora* ***que*** *va venir.*

4 El que, sense antecedent

El que sí que és correcte quan no hi ha cap nom al davant: ***El que*** *dius és cert.* Si l'antecedent és tota una frase, cal *cosa que* o *la qual cosa*: *Va arribar tard,* ***cosa que*** *ens va molestar.*

5 On i a on

On indica el lloc on passa una cosa: *El poble on van néixer. A on* només és possible amb verbs de moviment, i fins i tot llavors n'hi ha prou amb *on*: *El lloc on anem.*

! Trampes habituals

- × *La raó per la que…* → **per la qual** o **per què**.
- × *L'empresa en la que treballo…* → **en què**, **en la qual** o **on**.
- × *Va plorar, el que ens va sorprendre* → **cosa que** o **la qual cosa**.
- × Verbs que porten preposició (*parlar de*, *confiar en*, *assistir a*): en registre formal, la preposició es manté davant del relatiu.

Practica-ho

Omple els buits. Les solucions són al final.

1 L'empresa _____ treballo és a Balaguer.

○ en la que ○ on ○ que

2 La noia _____ et vaig parlar és aquella.

○ de la que ○ de qui ○ que

3 El tema _____ parlem és delicat.

○ de què ○ del que ○ que

4 Fes _____ vulguis.

○ el que ○ lo que ○ què

5 Els socis, _____ havien votat en contra, van sortir de la sala.

○ que ○ què ○ qui

6 La raó per _____ ho va fer encara és un misteri.

○ la qual ○ la que ○ qual

7 És l'amic amb _____ vaig viatjar a Roma.

○ el que ○ que ○ qui

8 Va suspendre, _____ el va desanimar molt.

○ cosa que ○ el qual ○ lo que

Les meves notes

Solucions

1. **on**. Relatiu de lloc: «on» (o «en què», «en la qual»).
2. **de qui**. Persona darrere preposició: «de qui» o «de la qual».
3. **de què**. Cosa darrere preposició: «de què» o «del qual». «Del que» no és normatiu aquí.
4. **el que**. Relatiu neutre sense antecedent: «el que» (o «allò que»). «Lo que» és un castellanisme.
5. **que**. Sense preposició, el relatiu és «que».
6. **la qual**. Darrere preposició: «per la qual» o «per què».
7. **qui**. Persona darrere preposició: «amb qui» o «amb el qual».
8. **cosa que**. Per referir-se a tota la frase anterior: «cosa que» o «la qual cosa».